

ΙΒ. Η ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ

Ο ΠΑΛΑΙΟΣ ΚΑΙ Ο ΝΕΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἡ Διδασκαλία τοῦ Παύλου, στό σύνολό της σχεδόν, εἶναι ἡ ἀντιπαράθεση τοῦ παλινοῦ μ' ἕναν νέο Κόσμο πού ἐπαγγέλλεται στίς Ἐπιστολές Του, ἢ, ἀλλιώς, ἡ σφραγίδα τῆς Καινῆς Διαθήκης στήν Ἀνθρωπότητα. Βέβαια, τό ἄγγελμα τοῦ μεγάλου Δάσκαλου, καθαρά πνευματικό, ἀπευθύνεται στούς μυημένους, τούς εὐήκοους μαθητές, τούς ἐκλεκτούς, τούς οὓς προώρισεν ὁ Θεός. Αὐτός, ἴσως, εἶναι καί ὁ λόγος πού οἱ ἐπιπόλαιοι κριτές, οἱ ἀπνευματικοί μελετητές Του, οἱ ρηχοί καί ὑλιστές ἐρμηνευτές τοῦ ἀγγέλματος Του ἀδυνατοῦν νά κατανοήσουν τά προαιώνια, μυστικά μηνύματα τοῦ Σοφοῦ Δασκάλου. Μηνύματα πού ἐπαναπροσδιορίζουν τήν Ἀλήθεια μέ ὄλο τό δέος καί τό κλέος τῆς ἀγιωσύνης, τῆς πίστεως καί τῆς Ἀγάπης πού ἀνανεώνει στήν Ἀνθρωπότητα μέ τό καινούργιο ἄγγελμα πού κομίζει στόν Κόσμο.

Ἡ σύγκρουση τῶν δύο κόσμων εἶναι προαιώνια, ἀτελεύτητη καί τόσο παλιά ὅσο καί ἡ ἴδια ἡ Δημιουργία. Ἐπειδή ὀτιδήποτε γεννιέται στό Σύμπαν ἀρχίζει νά φθείρεται, ἀκριβῶς ἀμέσως μετά τήν γέννησή του, ὑπακούοντας στόν ἀμείλικτο Νόμο τῆς φθορᾶς καί τοῦ θανάτου. Ἀκόμη καί οἱ ιδέες, οἱ πολιτισμοί, τά αἰσθήματα δέν μποροῦν νά ξεφύγουν ἀπό αὐτή τήν ἀναπόδραστη Ἀρχή. Ἡ ἐμμονή μιᾶς μερίδας τῆς Ἀνθρωπότητας στό παλιό, τό γνωστό, τό καθιερωμένο δημιουργεῖ μοιραῖα ἕναν κόσμο συντήρησης τῶν Ἀρχῶν καί διαφύλαξης τῆς Παράδοσης πού καί οἱ δύο παρέχουν ἕνα ψευδεπίγραφο αἶσθημα ἀσφάλειας. Αὐτός εἶναι ὁ παλιός κόσμος. Ὁ νέος, ἀναζητῶντας πάντα τήν ἀνανέωση, τήν ἀλλαγῆ, γυρίζει τήν πλάτη στήν Παράδοση, συχνά τήν χλευάζει καί τήν περιφρονεῖ, καταλύοντας ἀκόμη καί τίς βασικές Ἀρχές πού τοῦ ἐπέτρεψαν αὐτήν ἀκριβῶς τήν ἀναζήτηση ἢ καί περιφρόνηση τοῦ καινούργιου. Ποῦ βρίσκεται ἡ Ἀλήθεια; στήν προσκόλλησή μας στά παλιά, τά παραδομένα, τά γνωστά ἢ στήν ὀλοσχερή τους κατάργηση; Σίγουρα, οὔτε στό ἕνα οὔτε στό ἄλλο.

Ὁ Παῦλος μέ τό καινούργιο μήνυμα πού φέρνει στόν Κόσμο οὔτε περιφρονεῖ τό παλιό οὔτε, ὅμως, ἀποθεώνει τό νέο. Κηρύσσει πρῶτα ἀπ' ὄλα τήν μιά καί μοναδική προέλευση τῶν πάντων ἀπό τόν Ἀπόλυτο Λόγο καθῶς καί τήν νομοτέλεια πῶς ὄλα ἐξελίссονται δι' Αὐτοῦ, ὑπηρετοῦν

Αὐτόν καί, ἐν τέλει, ἐπιστρέφουν σέ Αὐτόν¹. Κάθε γέννηση, κάθε ἐξέλιξη, ἀνέλιξη ἢ φθορά, κάθε κατάλυση, θάνατος ἢ ἀφανισμός εἶναι ἐκ τῶν προτέρων ταγμένος μέσα στό Θεῖο Σχέδιο, ὑπηρετῶντας τό Θέλημα τοῦ Κυρίου. Πίσω ἀπ' ὅλα τά αἷτια, πέρα ἀπό ὅποιαδήποτε δυναμική μεταβολή, ἀνεξάρτητα ἀπό χρόνο καί τόπους, πέρα ἀκόμη καί ἀπό τήν ἴδια τήν αἰωνιότητα, αὐτό πού βασιλεύει, αὐτό πού μοναδικά ὑπάρχει εἶναι ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ γιά τήν Δημιουργία Του πού διατρέχει καί διαποτίζει τό Σύμπαν καί τίς ἐξελίξεις του. Ποιό εἶναι τάχα τό παληό, ποιό τό καινούργιο; Γιατί ἐμεῖς ἀδυνατοῦμε νά δοῦμε αὐτήν τήν Ἀγάπη πού ζωοδοτεῖ, συνέχει καί προστατεύει τό Σύμπαν; Τί φταίει;

Ἄς δοῦμε, ὅμως καί μιάν ἄλλη, ἐξίσου σημαντική πλευρά. Πότε καί πού πραγματοποιεῖται ἡ ἀληθινή ἀνανέωση; πῶς καί σέ ποιούς ἐπιφυλάσσει ὁ Θεός αὐτή τήν εὐεργεσία; γιατί καί μέ ποιούς τρόπους θά γίνει κατορθωτή; Ὁ Παῦλος, ἄμεσα ἢ ἔμμεσα, μέ εὐθύτητα ἢ μέ ὑπαινιγμούς, ἀναφέρεται σ'αὐτά τά ἐρωτηματικά σχεδόν σέ ὁλόκληρη τήν ἐπιστολογραφία Του. Προειδοποιεῖ διαρκῶς τούς ἀναζητητές τῆς Ἀλήθειας μέσα στήν νέα πίστη πῶς ἡ ἀνανέωση εἶναι μιά βαθειά καί οὐσιαστική ἀλλαγή στήν ψυχοσύνθεση, τήν νοοτροπία, τήν αἰσθηματική στάση τοῦ Ἀνθρώπου ἀπέναντι στόν Κόσμο πού τόν περιβάλλει, κυρίως, ὅμως, σ'αὐτόν πού κλείνει μέσα του. Ὁ παληός μας κόσμος δέν εἶναι, βέβαια, οἱ μεγάλες Ἀρχές τῆς Παράδοσης πού συγκρατοῦν τήν Ἀνθρωπότητα ἀπό τόν κατήφορο τῆς βαρβαρότητας καί πού εἶναι ἀπόλυτα σεβαστές. Ὁ παληός μας κόσμος εἶναι ἡ ἄγνοια, οἱ συνήθειες, οἱ ἐπιθυμίες, ἡ τυφλή μας ὑποταγή σ' αὐτές, ἡ δουλεία μας στίς νεωτερικές ἐπιταγές διαφόρων ἄνομων συμφερόντων, ἡ τάση μας νά εἴμαστε ἀρεστοί στούς ἀνθρώπους, λησμονῶντας ἐντελῶς τό θεάρεστον πού γίνεται θυσία στό ἀνθρωπάρεσκον².

Πῶς διαμορφώνουμε τή ζωή μας; μέ ποιόν γνώμονα; μέ ποιές προδιαγραφές καί ποιούς κανόνες; σέ ποιούς πασχίζουμε νά γίνουμε εὐχάριστοι, ἀξιοπρόσεχτοι, συμπαθεῖς; ποιές ἀρχές καί ποιές ἐπιταγές τοῦ συρμοῦ προσπαθοῦμε ἐναγώνια νά τιμᾶμε; τί εἶναι οἱ «νεωτερικές ἐπιθυμίες» στίς ὁποῖες μέ τόση ἔμφαση ἀναφέρεται ὁ Μεγάλος μας Δάσκαλος; τί εἶναι ἡ μόδα, πόσο μᾶς ἀπασχολεῖ καί γιατί;

Ὁ Παῦλος ὀνομάζει μέ δύο λέξεις ὅλες τίς ἐπιθυμίες τοῦ ὑλικοῦ κόσμου, ἐπιθυμίες σαρκός. Θυμίζοντάς μας πῶς «ὁ παληός ἄνθρωπος σταυρώθηκε μαζί μέ τόν Χριστό»³, γιά νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τό φορτίο πού σέρνουμε

μέσα μας από τό παρελθόν. Δρόμος ἄλλος ἀπό τήν θυσία δέν ὑπάρχει. Τό αἰώνιο σύμβολο τοῦ Σταυροῦ καί τῆς σταύρωσης μᾶς θυμίζει ἀδιάκοπα τόν ἐπίμοχθο καί ὀδυνηρό δρόμο τῆς αὐτοθυσίας πού θά ὀδηγήσει στήν λύτρωση, στήν καινή ζωή πού ἐπαγγέλλεται ἡ Διδασκαλία. Καί σ'αὐτή τήν προσπάθεια χρειάζεται ὁ μαθητής τῆς Νέας Διδασκαλίας νά ἀπαλλαγῆ ἀπό τίς παληές του συνήθειες πού ἀποτελοῦν κυριολεκτικά τό προζύμι γιά κάθε του πράξη⁴, σκέψη, αἰσθηματική συμπεριφορά ἢ νοητική διεργασία. Νά ἀγνοήσει τόν παληό του, κατώτερο ἑαυτό πού φθείρεται μέσα στόν ζόφο τῶν ἀπατηλῶν του ἐπιθυμιῶν καί νά ἀποδυθεῖ ἐξαρχῆς στήν προσπάθεια νά ντυθεῖ, καθῶς λέει ὁ Παῦλος, τόν καινούργιο του ἑαυτό. Αὐτόν, ἀκριβῶς, πού χρησιμοποίησε ὁ Δημιουργός γιά νά τόν πλάσει μέσα στήν ἀγνότητα τῆς Ἀλήθειας καί τήν Δικαιοσύνη⁵. Ἔτσι, ἐδῶ, ὁ θεῖος Παῦλος ἐπαναφέρει τήν ἀρχέγονη ἰδέα τῆς Δημιουργίας τοῦ Ἀνθρώπου στή Χρυσή Ἐποχή, στόν Παράδεισο, ἀπό τόν ὁποῖο ἐξέπεσε, ταυτόχρονα μέ τήν εἰσβολή τῆς πρώτης ἐπιθυμίας.

Ἡ μόνη δουλεία, ἡ οὐσιαστική δουλεία, πού μᾶς καταλογίζει ὁ Παῦλος εἶναι ἡ χωρίς ὄρους ὑποταγή μας στίς ἐπιθυμίες⁶. Καί, ἄρα, ὅλες μας οἱ προσπάθειες πρός αὐτή τήν κατεύθυνση θά πρέπει νά στραφοῦν. Ὁ Πρωταπόστολος, βαθύς γνώστης καί μύστης τῆς Παράδοσης, δέν τήν ἀποποιεῖται τήν ἐπιθυμία. Οὔτε τήν ὑποτιμᾷ. Ἀπεναντίας. Γνωρίζει πόση ἀξία ἐμπερικλείει, πόσους κανόνες καί ποιές Ἀρχές αἰώνιες ἐνσωματώνει. Τό ζητούμενο, λοιπόν, κατά τόν Παῦλο δέν εἶναι ὁ παραμερισμός τῆς Παράδοσης ἀλλά ἡ ἀναζήτηση τῆς βαθύτερης, μυστικῆς οὐσίας της, τοῦ Πνεύματος πού τήν διαπερνᾷ καί ὄχι ἡ τυφλή, ἄκριτη καί βλαβερή ἐπιμονή στό γράμμα τοῦ Νόμου⁷.

Τό ζητούμενο εἶναι νά ἀντέξουμε στίς σειρήνες τῆς «Σιδερένιας Ἐποχῆς» πού ζοῦμε⁸, στά δόκανα πού στήνουν οἱ συνεχῶς ἀνανεούμενες ἐπιθυμίες⁹. Νά μεθοδεύσουμε τήν ἀπαγγίστρωσή μας ἀπό τίς συνήθειες πού σταθεροποιοῦνται μέ τήν ἐπανάληψή τους. Ἡ μόδα εἶναι ὁ δαίμονας τῆς ἀλλαγῆς¹⁰, ἡ τεράστια παγίδα πού ὀδηγεῖ στήν ἠθική καταστροφή τοῦ Ἀνθρώπου. Μόδα στόν ὑλικό κόσμο, μόδα στίς ιδέες, μόδα στήν αἰσθηματική μας ζωή. Ἡ Ἀλήθεια, ὅμως, δέν βρίσκεται στήν ἀλλαγή ἀλλά στήν σταθερότητα. Ἡ ἀλλαγή διαφεντεύει τόν συμβατικό μας χρόνο. Ἡ Ἀλήθεια βασιλεύει στήν αἰωνιότητα.

Οἱ καλῶς νοούμενες παραδόσεις, ὁ ἐθιμικός θησαυρός ἑνὸς λαοῦ εἶναι ἡ Ἀλήθεια προσαρμοσμένη στίς γεωγραφικές, ἐθνικές καί ἱστορικές του συνθήκες. Ὁ ἴδιος ὁ Παῦλος, ἄλλωστε, συνιστᾷ τήν ἐμμονή μας σ'αὐτές¹¹ ἀλλά καί τήν ταυτόχρονη προσπάθειά μας νά παραμένουμε παρόντες¹², σέ ἐγρήγορη καί νηφάλιοι¹³. Χωρίς νά καταργοῦμε τήν πατροπαράδοτη πίστη οὔτε τούς Νόμους ἀλλά δίνοντάς τους τήν πραγματική τους θέση, ἐπειδή ἡ δικαίωση τοῦ βίου μας συναρμόζεται μέ τό μέγεθος τῆς πίστεως¹⁴.

Τό νέο πού ἐπαγγέλλεται ἡ Διδασκαλία τοῦ Κορυφαίου Νομοδότη εἶναι ἡ προσήλωσή μας στήν ἐσωτερική ἀνακαίνιση, τήν νέα ὀπτική τοῦ Κόσμου, βασισμένη στήν μετάνοια, τήν πίστη, τήν Ἀγάπη. Συνιστᾷ νά ἀποθέσουμε τόν παλιό μας κόσμο καί νά ντυθοῦμε τίς καινούργιες ιδέες μέ διαρκῆ ἀγρύπνια καί καρτερικότητα. Εἶναι ὁ νέος ὄπλισμός μιᾶς πανάρχαιης μάχης στόν Κόσμο πού ἔταξε ὁ Δημιουργός γιά τόν Ἄνθρωπο. Μένοντας προσηλωμένοι στίς Μεγάλες Ἀρχές τῆς Παράδοσης μέ πίστη καί ἀφοσίωση, δέν τήν καταργοῦμε ἀλλά τῆς δίνουμε τήν πραγματική της θέση. Ἐπειδή ὅλα τώρα γίνονται νέα. Ἐπειδή ἡ στροφή τοῦ νοῦ «πρός τά ἄνω» καί ὄχι πλέον πρὸς τά γήινα εἶναι ἡ μόνη δύναμη πού θά βοηθήσει γιά τήν ποθούμενη νέκρωση τῶν ἐπὶ τῆς γῆς μελῶν· πού εἶναι ἡ πορνεία, τά πάθη, ἡ ἀνηθικότητα καί, κυρίως, ἡ πλεονεξία πού ὁ Ἰδιος θεωρεῖ ὡς τό μέγιστο κακό¹⁵.

Στό ἔξοχο τρίτο κεφάλαιο τῆς πρὸς Κολοσσαεῖς Ἐπιστολῆς Του δίνει ἕνα ἄρτιο, πυκνό, πεντακάθαρο καί αὐστηρά ὀριοθετημένο περίγραμμα τῆς ἐσωτερικῆς δράσεως τοῦ Ἀνθρώπου. Αὐτοῦ πού πῆρε τήν ἀπόφαση νά ἀλλάξει τήν πορεία τοῦ Κόσμου, γυρνῶντας ὀριστικά τήν πλάτη του στό παρελθόν¹⁶ ἐπιλέγοντας νά εἶναι ἀρεστός στόν Θεό καί ὄχι ἀνθρωπάρεσκος¹⁷.

Ὁλόκληρη ἡ διαδικασία τῆς ἀνακαίνισης τοῦ Ἀνθρώπου, ὁ ὄπλισμός, ἡ ἀπόφαση, οἱ πνευματικές μάχες πού θά δώσει, ἡ δύναμη πού θά ἀπαιτηθεῖ γι' αὐτές, ἡ ἐλπίδα τῆς μελλούμενης νίκης, ἡ πίστη πού θά τήν ἐνισχύσει, ὅλα μά ὅλα θά λειτουργοῦν μόνο στό παρόν, στό Νῦν. Ὁ Παῦλος μέ τήν Διδασκαλία Του ὑπερβαίνει τήν ἔννοια τοῦ συμβατικοῦ Χρόνου, ἀνάγοντας τά πάντα στήν Αἰωνιότητα. Ἐννοια πού εἶναι ταυτόσημη μέ τό Νῦν, τό Τώρα, ὅπου τά πάντα ἐνυπάρχουν καί συνυπάρχουν γιά τήν δόξα καί τό μεγαλεῖο τοῦ Θεοῦ. «Ἰδού νῦν καιρός

εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» θά γράψει στήν δεύτερη Ἐπιστολή Του στοὺς Κορίνθιους¹⁸.

Τό νέο, ὁ καινούργιος κόσμος τῆς ἀνακαίνισης καί ἀναγέννησης τοῦ Ἄνθρώπου, μόνο στό Νῦν προσδοκᾶται, μόνο στό Νῦν γίνεται κατορθωτός. Κι αὐτό, θαρρῶ, εἶναι τό μέγιστο μάθημα πού ἐκφέρει στοὺς αἰῶνες ὁ μέγας μυστικός φιλόσοφος καί κήρυκας τῆς Ἀλήθειας, ὁ Πρῶτος μετά τόν Ἐνα Ἀπόστολος Παῦλος.

1. Εἷς Θεός καί πατήρ πάντων, ὁ ἐπί πάντων καί διά πάντων καί ἐν πᾶσιν ὑμῖν. (ΕΦΕΣ., IV § 5).
2. Μή ἐν ὀφθαλμοδουλίαις ὡς ἀνθρωπάρεσκοι, ἀλλ' ἐν ἀπλότητι καρδίας, φοβούμενοι τόν Θεόν (ΚΟΛΟΣΣ., III § 22).
3. Ὁ παλαιός ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθεῖ τό σῶμα τῆς ἁμαρτίας (ΡΩΜ., VI § 6).
4. Ἐκκαθάρατε οὖν τήν παλαιάν ζύμην, ἵνα ἦτε νέον φύραμα (Α' ΚΟΡΙΝΘ., V § 7).
5. Ἀποθέσθαι... τόν παλαιόν ἄνθρωπον τόν φθειρόμενον κατά τάς ἐπιθυμίας τῆς ἀπάτης, ἀνανεοῦσθαι δέ τῷ πνεύματι τοῦ νοός ὑμῶν καί ἐνδύσασθαι τόν καινόν ἄνθρωπον κατά τόν Θεόν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνη καί ὁσιότητι τῆς ἀληθείας (ΕΦΕΣ., IV § 22).
6. Ἥμεν γάρ ποτε καί ἡμεῖς ἀνόητοι, ἀπειθεῖς, πλανώμενοι, δουλεύοντες ἐπιθυμίαις καί ἡδοναῖς ποικίλαις (ΤΙΤΟΝ., III § 3).
7. Νυνί δέ κατηγορήθημεν ἀπό τοῦ νόμου... ὥστε δουλεύειν ἡμᾶς ἐν καινότητι πνεύματος καί οὐ παλαιότητι γραμματος (ΡΩΜ., VII § 6).
8. Μή συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ (ΡΩΜ., XII § 2).
9. Οἱ δέ βουλόμενοι πλουτεῖν ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμόν καί παγίδα καί ἐπιθυμίας πολλάς ἀνοήτους καί βλαβεράς αἵτινες βυθίζουσι τοὺς ἀνθρώπους εἰς ὄλεθρον καί ἀπώλειαν (Α' ΤΙΜΟΘ., VI § 9).
10. Τάς δέ νεωτέρικας ἐπιθυμίας φεῦγε (Β' ΤΙΜΟΘ., II § 22).
11. Στήκετε καί κρατεῖτε τάς παραδόσεις (Β' ΘΕΣΣ., II § 15).
12. Ἴδου νῦν καιρός εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας (Β' ΚΟΡΙΝΘ., VI § 2).
13. Γρηγορῶμεν καί νήφωμεν (Α' ΘΕΣΣ., V § 6).
14. ... ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καί οὐκ ἐξ ἔργων νόμου (ΓΑΛ., II § 15).
15. Τά ἄνω ζητεῖτε, τά ἄνω φρονεῖτε, μή τά ἐπί τῆς γῆς... Νεκρώσατε οὖν τά μέλη ὑμῶν τά ἐπί τῆς γῆς, πορνείαν, ἀκαθαρσίαν, πάθος, ἐπιθυμίαν κακὴν καί τήν πλεονεξίαν ἣτις ἐστίν εἰδωλολατρία, δι' ἧς ἔρχεται ἡ ὀργή τοῦ Θεοῦ... (ΚΟΛΟΣΣ., III § 1-6).
16. Τά μέν ὀπίσω ἐπιλανθανόμενος, τοῖς δέ ἔμπροσθεν ἐπεκτεινόμενος (ΦΙΛΙΠΠ., III § 13).
17. Οὐχ ὡς ἄνθρωποις ἀρέσκοντες, ἀλλά τῷ Θεῷ... (Α' ΘΕΣΣ., II § 4).
18. Β' ΚΟΡΙΝΘ., VI § 2.